

НЕ Е ПРЕДАВСТВО ЈА ПРОМЕНИМЕ

Тито Петковски, роден во Псача, Крива Паланка. Правен факултет завршува во Скопје, а професионалната кариера ја почнува во 1968 година. Познат политичар од средната генерација, пратеник во Собранието на Република Македонија од 1990 година до денес, негов прв потпретседател до 1996 година, а потоа претседател до 1998 година. На изборите во 1999 година кандидат за претседател на РМ. Кон крајот на 2005 година истапува од СДСМ. На 17.12.2005 година е одржано основачко Собрание и е формирана Нова социјалдемократска партија, а Тито Петковски е избран за нејзин прв претседател. Левата ориентација во политиката го следи во текот на целиот досегашен политички ангажман. За претстојните парламентарни избори господинот Петковски вели дека тој и неговиот тим се решени за Македонија да го направат она што другите го пропуштиле, или се воздржале да го направат. Длабоко убеден дека на 5 јули НСДП ќе го положи испитот на времето, за електоратот на Македонија, Петковски вели...

■ Разговорот го водеше: Силвана БЛАЖЕВА

Седејќи спроти Вас, прва рефлексна мисла и асоцијација на еден политички блок ми е Вашата личност. По 15 години минати во партискиот врв се решивте на радикален чекор - напуштање на СДСМ и формирање своја партија. Дали беше во прашање Вашата визија за реализирање на програмските цели или личното несогласување со одредени екссопартијци, особено по добивањето на лидерската позиција од страна на Бучковски?

ПЕТКОВСКИ: Дали чекорот бил радикален, изнуден, навремен или задоцнет - времето нека го даде одговорот на овие прашања, меѓутоа во секој случај тој чин не беше случаен, а не беше ниту само личен. Зад тој мој потег застапаа многу пријатели или можеби поточно е да кажам дека беше инициран од нивната поддршка. Едноставно, јас и моите пријатели, сега веќе партиски содејци од НСДП, во еден момент дојдовме до сознание дека тоа друштво, мислам на лидерството на СДСМ, веќе не ни одговара или можеби нашето присуство ним не им одговара. Како и да е, се разделивме како пријатели и би сакал така и да остане, бидејќи сега е момент да промовираме нова политичка култура, во никој случај да не се гледаме како душмани, туку единствено како конкуренти. Да ги понудиме нашите програми на валоризација пред граѓаните, а тие да ја кажат конечната оценка, за што прва прилика се изборите на 5 јули.

Секако дека од СДСМ излегов со визија како треба да се вратат изворните принципи на социјалдемократијата, кои се обврските на политичката левица, односно со кои методи и средства треба да се бранат луѓето чии интереси и кај нас и во светот ги застапуваат социјалдемократските партии. Пред сè, мислам на осиромашениот среден слој, невработените, пензионерите, стечајците, сите кои некогаш живеела или сè уште живеат од својот труд. Дојдовме до сознание дека мал слој богати луѓе, сраснати со политичката олигархија го приграби општественото богатство, а мнозинството население е исфрлено на маргините на општеството. Жално е што она што досега беше македонска левица, намес-

О ПОТРЕБАТА ДА

**"ЦРНО-БЕЛАТА" СЛИКА
ВО МАКЕДОНИЈА**

то да ги штити загрозените, се стави во функција на заштита на оние кои го украдоа богатството од народот.

Не би сакал и не е вистина дека од СДСМ излегов само поради лично несогласување со одредени поранешни сопартитији, иако не го одобри начинот на кој Бучковски преку фалсификат, притисоци и други недемократски средства се дограби до лидерската позиција.

Сепак, во прашање беа крупни политички несогласувања за тоа како треба да се води државата, кои слоеви од општеството треба да се заштитуваат, особено и во прв ред зашто не се остварува ниту минимум од големите изборни ветувања во 2002 година. Имавме одлична изборна програма, ја добивме довербата од гласачите и веднаш потоа ги забравивме и гласачите и ветувањата и сè она што беше содржано во програмата. И во органите на партијата, и во Собранието и со својот потпис под колумните јавно го изнесував моето несогласување со неповолните состојби и движења. За жал, бев изолиран затоа што во партијата, особено во највисоките органи, немаше ниту минимум простор за слободно и демократско изнесување на ставови и погледи поинакви од лидерот и најблиските околу него.

Какви беа реакциите во однос на Вашето заминување, на крајот на краиштата, со тие луѓе делевте и добро и лошо со промена на одредени личности уште од почетокот на конституирањето на државата?

ПЕТКОВСКИ: Реакциите осцилираа од формулацијата "да го игнорираме Тито Петковски" сè до она монструозно обвинување на лидерот Бучковски "Тито Петковски е предавник". Тоа само говори за внатрешните состојби во партијата. Едно време се обидоа да ги наведуваат сите нивни заслуги во поглед на тоа што сè сториле, односно што сè јас сум добил од партијата. Би било нескромно и неправедно ако тоа го негирам. Конечно, јас бев претседател на Собранието на РМ од редот на пратениците од СДСМ, а во 1999 година и претседателски кандидат на избори кои ги добив според поддршката од народот, но знаете како победата беше открадната со уфрлувањето гласови. Моите поранешни сопартитији не треба да забораваат не само дека ми давале доверба, туку и дека јас сум ја стекнал таа доверба, сум го заработил добиеното и со самиот факт што бев еден од основачите на СДСМ и што како генерален секретар на СДСМ го изградив најголемиот дел од инфраструктурата на таа партија. Знаам дека зад силните и груби зборови на Бучковски не стои членството на партијата, иако еден од партиските потпретседатели во дебатна емисија со мене се обиде да го испорача тоа како порака од широкото членство. Тоа е на фонот на политичкото, а што се однесува до човечкиот аспект, на личен план останав пријател со сите што тоа го прифаќаат.

Очигледно партија не се прави за ден-два, месец и три, но и за шест месеци. Како постојан Ваш соистомисленик се спомнуваше и сегашниот министер за финансии. Која е Нова социјалдемократска партија?

ПЕТКОВСКИ: Не би сакал сега да спомнувам по принципот "што би било кога би било", кој сè можел да биде мој сопартиец во новата политичка средина, односно во НСДП. Инаку, во прва сте дека сериозна и солидно фундирана политичка партија не се прави за кратко време. Сепак, ние успеавме само за пет месеци да ја поставиме севкупната инфраструктура: сè до 70 општински организации што можеби е некој феномен, но мислам дека тоа е резултат на ентузијазмот и вербата на членството дека може да се пресретнат и да се пресечат неповолните состојби во земјава. Дури мислам дека НСДП се роди како отпор на она што е денешна реалност во Македонија, а која ниту од далеку не е розова како што се прикажува. Колку за илустрација, досегашните владејачки структури, особено оваа последната,

од Македонија направија држава со процент на невработеност од близу 40 отсто. Процентот на апсолутната сиромаштија е 30, а странскиот капитал и натаму ја заобиколува земјава. Хрватска, која произлезе од истата државна заедница во која бевме и ние, само минатата година реализира странски инвестиции колку РМ во целиот свој транзиционен период. Зошто е така? Затоа што имаме најдолга и најнеуспешна транзиција со очигледно криминално изведена приватизација. Институциите на системот не функционираат, освен во Армијата и во МПЦ, народот во оваа земја не верува во ништо, најмалку во политичарите. Тогаш како да ви веруваат странците? Денес Македонија ја води премиер со поддршка кај народот помала од 2 отсто, а севкупната владејачка структура, вклучувајќи го и шефот на државата, немаат рејтинг ниту од 10 отсто.

Изборните програми на сите политички партии како да ја применувале латинската "repetitio est mater studiorum". Што е тоа што обичниот човек ќе го поттикне да ви го даде својот глас токму Вам, бидејќи електоратот е све-сен и за реалната економска состојба на Македонија, на што ставате акцент, како и на сè друго во земјава? Сметате ли дека народот како на поранешен сдсmoveц ќе ви поверува во тоа што го кажувате? Подготвени ли сте за релативен "пораз"?

ПЕТКОВСКИ: Не би сакал да говорам за програмите на другите политички партии, но можам најодговорно да тврдам дека програмата на НСДП ниту е копија и повторување на програми од други политички партии ниту, пак, е збир на лажни ветувања и надежи. Излеговме пред народот со конкретни проекти, носители и тимови, со реални извори на финансирање и искуства собирани во други земји, пред сè, во Словенија, на генерален план Израел, особено во земјоделството. Кажавме јавно и транспарентно што во втората, а што до крајот на четиригодишниот владин мандат.

Од она што го гледам на теренот, на јавните трибини, на средбите со граѓаните, речиси сум уверен дека тие не ме гледаат како поранешен сдсmoveц, туку како Тито Петковски- лидер на нов политички субјект, кој ја бара поддршката на народот и кој однапред кажува дека ќе коалицира само со народот и само во интерес на државата, а во никој случај за поделба на некаков постизборен плен, во форма на министерски или на директорски места.

Не знам што подразбирате под поимот релативен пораз, но ние одиме на победа, на резултат во ништо помал од двете политички партии, кои медиумите ги декларираат како фаворитите (СДСМ, односно ВМРО-ДПМНЕ) и затоа на директното прашање давам директен одговор - дека ќе бидам задоволен со број на освоени пратенички мандати - барем за еден повеќе од СДСМ.

Неодамна во јавноста проструи став дека Вашата НСДП и уште една новоформирана партија ДОМ всушност се експозитури на СДСМ. Како ќе се борите против ваквите информации?

ПЕТКОВСКИ: За жал, живееме во земја со ниска политичка култура кога се во прашање политичките лидери. Сведоци сме на политички подметнувања, на директен "византизам" во политиката, на "информации и дезинформации", се води беспопштена битка, се злоупотребуваат медиумите, кои и сами подлегнуваат на евтин популизам.

Еднаш ќе слушнете дека НСДП е од "понтонски мост" за да го доведе Груевски (ВМРО-ДПМНЕ) на власт, а втор пат, сега од другиот противнички блок, дека всушност е "приврзок" или како што вие велите експозитура на СДСМ. Само ќе додадам дека НСДП е автохтон политички субјект, со политичка платформа базирана на современата европска социјалдемократија, која не се препознава ниту во програмата, а уште помалку во политичкото делување на СДСМ, додека за ВМРО-ДПМНЕ не треба и да се зборува, бидејќи тоа е десна демокристијанска партија.

Изјавите на партиските лидери поттикнуваат прашање од каде потекнува сигурноста во изборните резултати на секој од нив. Факт е дека кога се појавиле Вашиот рејтинг беше многу повисок, а како се ближи стартот на кампањата така одредени истражувања, без оглед дали се обоени или не, покажуваат негово рапидно опаѓање... Изненадивте со носителите на листите...

ПЕТКОВСКИ: Не знам од каде ви се таквите показатели, меѓутоа реално мојот личен рејтинг никогаш не бил доведен во прашање и барем меѓу она што е понуда на македонската политичка сцена континуирано бил највисок. Мислам дека и сега е така. Друго е прашањето дали има нијанси кога е во прашање мојот личен рејтинг, односно рејтингот на мојата партија. Во принцип тука можам да се согласам со вас иако во последно време е сè поуспешна идентификацијата меѓу мене и НСДП. Сега партијата е со рејтинг веднаш зад ВМРО-ДПМНЕ и СДСМ, а уверен сум дека во периодот кој претстои дека сериозно ќе им се приближиме. Велите дека изненадив со носителите на листите. Претпоставувам дека тоа е во атмосферата оти не сме понудиле т.н. звучни имиња. Всушност, каква е оваа категорија?

Зарем се звучни имињата на некои поранешни или сегашни министри, кои заедно со поранешни и сегашни премиери ја доведоа земјата до работ на пропаст. Се фалиме со лидерство во регионот, а ние всушност сме лидери со корупција и криминал во светот. Нè споредуваат со земји чии имиња дури и не можат да се изговорат, а се од афричкиот континент.

Од друга страна, зошто не би биле звучни имињата на носителите или на кандидатите за пратеници од избирачките листи, зад кои стојат чесен труд, резултати, докажаност во професијата, а никакви афери и темни траги.

Ние промовираме нов термин "економски патриотизам". Со тоа сакавме да кажеме дека во НСДП, особено во раководството, и во овој случај на изборните листи, ќе нема место за ниту еден што на било кој начин се обидел да ја поткраднува сопствената држава.

Тоа е основниот критериум во НСДП. Јавно кажав дека ако во еуфоријата, во брзината на омасовувањето на партијата, некој и се провлекол низ нашите високи критериуми, брзо да ги напушти нашите редови. НСДП за никога нема да биде прибе-

жиште. Рековме дека силно ќе им се спротивставуваме на грешките на другите, но ќе бидеме најригорозни во чистењето на нашиот двор.

Во моментот, иако завршија "плачењата" на незадоволниците кои не се најдоа на избирачките листи, сепак нема партиска општинска организација каде што нема превирања. И за НСДП имаше такви најави, во која мерка таа остана имуна на ова?

ПЕТКОВСКИ: Кажав дека во партии се влегува и за личен профит. Не ја исклучив можноста и во НСДП некој да влегол чисто од егоистички причини. Но, таквите нема да го минат нашето сито и решето. Во еден случај, во една општинска организација дел од раководството навреме се повлече и мислам дека дури беа и коректни што не ми направија политичка штета. Во целина, кроењето на пратеничките листи воопшто не ја потресе НСДП и ние ги немаме охридскиот, прилепскиот или некој друг случај со кој се судрија некои политички партии, наши конкуренти. Би било некоректно ако кажам дека ние сме биле сосема имуни од појава на нервоза и задоволство, но во секој случај Централниот одбор едногласно ги утврди сите листи и носители и сега се подготвуваме за влез во кампањата со полно единство, висока мотивираност, голем ентузијазам и сплотеност околу желбата за победа на изборите. Тоа можеше да се види и на промоцијата на кандидатите за пратеници.

Најавувате мирна кампања, поаѓајќи од тоа дека за политичарите веќе сè се знае и кој каков е, и што, и кога направил. Очекувате ли и дека и политичките противници ќе имаат таков став кон Вас и Вашите сопартисјци? Што ново Ви се подготвува?

ПЕТКОВСКИ: На сите јавни трибини повторувам дека НСДП, како нов политички субјект, сака да гради нова политичка култура, уважување и содејство со останатите политички партии кога е во прашање имиџот на нашата држава. Само на таков начин ние во светот ќе емитуваме пораки дека сме демократско цивилизирано општество и дека зад нас стои цивилизирана долговремена, дури и повеќемилениумска традиција на култура и цивилизирано однесување. Македонија е земја која со својата културна историја многу даде и се вгради воопшто од цивилизациските токови на глобален план. Затоа во кампањата ќе влеземе мирно, со позитивистички дух, ќе емитуваме таква енергија и никого нема да напаѓаме. Дури и ако треба да се браниме тоа ќе го правиме на достоинствен начин, чесно, и како што вели нашиот изборен слоган - СИЛНО, но во никој случај под прагот на човечкото достоинство. Оставам на другите да се однесуваат според своето наоѓање, само апелирам да го чуваат дигнитетот на нашата држава, која доби кандидатски статус, а сега очекува термин да го почне преговарачкиот процес.

Претставниците на меѓународната заедница секојдневно нè потсетуваат дека само од нас, односно од квалитетот на претстојните парламентарни избори зависат македонскиот

пат и брзината на приближувањето кон ЕУ-НАТО интеграциите. Би сакал да грешам, меѓутоа сепак мислам дека зачестеноста и тонот во нивните апели упатуваат на заклучок дека Европа и светот уште сега не се уверени дека власта конечно е подготвена да спроведе демократски и фер, односно како што самиот премиер вели, скандинавски избори.

Во "Единицата" ќе се соочите со Бучковски и со Груевски. Вашата претпоставка која коалиција колку пратеници ќе добие? Доколку и за едната и за другата страна се покажете како фактор за формирање макар и на малцинска Влада, за кого ќе се решите? Новиот парламентарен состав ќе треба да донесе неколку клучни закони за државата, на повидок е регионализација, прашањето за безбедноста сигурно уште долго ќе биде актуелно...

ПЕТКОВСКИ: Во раководството на партијата имаше и поинакви размислувања, на пример, да ја предводам Третата изборна единица во која, според сите анкети, ние стоиме најдобро. Но, јас одлучив целиот свој политички кредибилитет да го залажам во Првата изборна единица од две едноставни причини. Тука живеам. Тука се натпреваруваат лидерите на политичките партии и сосема логично е тука да ги вкрстиме политичките ракавици. Да ги објасниме нашите програми пред народот, а избирачите кои го знаат целиот наш политички и чисто човечки, морален (ние сме мала држава), нека одлучат кому ќе му ги дадат гласовите. Ние минавме низ неколку изборни циклуси, гласачите веќе се оспособени да разликуваат празни ветувања од реални програми.

Упатувам само апел да излезат масовно на изборите за да бидеме во позиција да формираме влада зад која стои легитимитетот на мнозинството македонски граѓани. Во правосте, ако не се случи ние да го добиеме мандатот за формирање влада, на што реално целиме, тогаш ќе бидеме незаобиколен фактор без кој не ќе може да се формира идната македонска влада.

Сакам да ја уверам јавноста дека и во владата и во Собранието претставниците на НСДП ќе бидат тие кои ќе креираат и закони и решенија, со кои се гарантираат стратешките интереси на земјата, односно се исполнуваат обврските земени пред граѓаните со нашата изборна програма и со она што ќе го застапуваме кога ќе влеземе во изборната кампања.

Што доколку севкупниот електорат се реши на апстинирање и излезеноста не ги задоволи критериумите за формирање нов состав на законодавниот дом? Пред меѓународната заедница ќе го потврдиме мислењето кое го имаат за нас, сигурно и вие контактирате со одредени претставници? Може ли да мине тезата за неопходно разводнување на гласачкото тело? Какви фер и демократски избори ни претстојат?

ПЕТКОВСКИ: Не очекувам апстиненција од поголеми размери. Македонскиот народ, граѓаните на Македонија и досега покажаа дека знаат да ги бранат интересите на земјата многу повеќе од нивните политички претставници и од оние кои самобендисано се прогласуваат за државници. Верувам во високата свест, патриотизмот и чувството за одговорност на моментот.

Дали изборите ќе бидат фер и демократски? Тоа не зависи од народот, за тоа се одговорни сите учесници во изборниот процес, пред сè, Владата на РМ, која ги има сите инструменти и капацитети ако сака да спроведе избори кои ќе ја легитимираат нашата земја како современа и демократска. Ние имаме искуство и за добро спроведени, но и за многу сомнителни, да не кажам фалсификувани, избори. Нека власта се одлучи кое искуство сега ќе го искористи.

Што се однесува до НСДП, лично ви гарантирам дека нашето членство, активистите, нема да направат ниту еден потег, со кој ќе се загрози легитимноста на изборниот процес. Од почеток кажавме дека за нас се приоритетни државните, а не партиските и други тесни интереси.

Вашето спротивставување, односно воздржување за одредени прашања во Собранието и формирањето партија, значат дека политичките амбиции на Тито Петковски нема да завршат со овие парламентарни избори. Што по три години, кога нè очекуваат едни други избори?

ПЕТКОВСКИ: Вашето прашање имплицира одговор во смисла на тоа зашто ние всушност ја формиравме НСДП. Односно дали ние всушност се подготвуваме за некои, како што велите, "идни други избори". Ќе ви кажам сосема одговорно. НСДП на почетокот беше идеја - за враќање на изборната социјалдемократија во земјата. Идејата се преточи во проект, односно нов политички субјект, кој треба да внесе верба и решение за промена на неповолните состојби во земјата и за решавање на егзистенцијалните потреби на граѓаните. Тука нема ништо лично. Тука има само една голема одговорност кон државните интереси на земјата. Потенцијалот кој веќе се собра во НСДП е силна гаранција дека градиме партија за долг век и за квалитетен натпревар со останатите политички субјекти на сите следни политички соочувања.

Можно ли е синдромот на демократска поделба на партиите да значи дека во нив ќе се направи одредена "чистка" и тие повторно ќе се групираат, со што ќе се создаде цврст македонски лев и десен блок, со силен центар, кои ќе имаат едногласно мислење за иднината на Македонија?

ПЕТКОВСКИ: Политичкиот монизам во Македонија повеќе е невозможен. Постои желба кај досегашните т.н. силни партии (СДСМ, ВМРО-ДПМНЕ) да наметнат во јавноста една црно-бела ситуација на работите. Имено, дека само тие се политички столбови околу кои треба да гравитираат помалите партии. За жал, и медиумите или дел од нив подлегнуваат на едно вакво политичко подметнување. НСДП нема да биде дел од таа шема. НСДП ќе биде подеднакво јак политички субјект, како и останатите.

Одиме сами на избори за да си го провериме легитимитетот, а потоа врз рамноправни основи и само врз јасна платформа за решенија што ќе значат задоволување на потребите на граѓаните, а не личните амбиции на некои идни министри или директори, со сите ќе разговараме за состав на влада. Ниту некого однапред ексклузивно го фаворизираме, ниту некого однапред го исклучуваме.